

1893. Dec. 18, 1893: 1. Beh. af Lovforslagene om Huslodder og en Landbokommission. 1894

er dateret den 16de November, og nu kan jeg rigtignok ikke forstaa, hvordan de ærede Medlemmer, der have indbragt den hele Række af Landboforslag, saa hastigt, efter at der havde været Møde i Odense, medmindre de paa en eller anden Maade have været vidende om, hvad der virkelig blev Landbrugsprogrammet, thi jeg gaar selvfølgelig ud fra, at en saadan Række Lovforslag, som er af en saa vidtrækkende og stor Betydning, selvfølgelig ere diskuteret i D'Herrers Partimøde og overvejede meget nøje, og da kan jeg ikke forstaa andet, end at de maa have haft en eller anden hemmelig Afgang til at blive klare over, hvad der vilde blive Programmet den 22de November. (En Stemme: Det var den 23de) — ja lad saa være, men det er da ikke nogen meget stor Forstel.

Dette Forslag er som sagt det sidste i Rækken, det er Klappinalen, Koffinen i Pølseenden. Det ærede Medlem fra Stege (Bojsen) udtalte som Svar paa nogle Bemærkninger, som jeg tillod mig at fremkomme med under Finanslovens 1ste Behandling, at mine Udtalelser da skulde vel være Parolen fra en vis Side, og han antydede, at mine Udtalelser vare jo nærmest saadanne, at man kunde sige: Ja, man kan jo sagtens forlange; det var en let Sag at stille store Fordringer, naar det ikke gjaldt om andet end at forlange, men det, som det gjaldt om, var ikke at forlange mere, end der var Udbyg til, virkelig kunde føres igennem; det at stille store Fordringer og Forlangender, som han jo maatte antage vilde blive stillede fra en vis Side og navnlig fra mig, var jo en let Sag. Omtrent saaledes udtalte det ærede Medlem sig ved Finanslovens 1ste Behandling. Jeg har derfor med Vilje holdt mig tilbage under Forhandlingen om alle disse Lovforslag og tænkt, at jeg for mit personlige Vedkommende ikke skulde være med til at stille større Fordringer end dem, der allerede ere stillede og paa visse Punkter stillede saaledes, at jeg er i højeste Grad velfornøjet med dem. Jeg skal ikke være med til at forstyrre det gode Forhold, der mulig kunde føre til, at vi kunde faa noget godt for det danske Landbrug. Det bliver jo de ærede Medlemmers Sag, som have stillet disse Forslag, og som jo ikke ville rumle eller

stille større Fordringer op, end der er Udbyg til at føre igennem, det bliver jo deres Sag — ogsaa til Gavn for os andre — at føre de Forslag igennem, som de have stillet. Jeg tror nu ikke, at vi skulle blive fede ude paa Landet af en Hypotekbank, og jeg tror heller ikke, vi skulle blive fede af den Overenskomst, vi kunne faa med Godsejerne med Hensyn til Tiendeafløsningen. Men kunde De være med til at skaffe os de 2½ Mill. Kr., saa vilde jeg være Dem i høj Grad taknemlig, jeg tror, at der vilde være god Brug for dem. Det ærede Medlem fra Bælum havde fuldstændig Ret i, at der er et Medlem, der har sagt til ham: Vi, der have noget, saa Millionerne, men Husmændene og Arbejderne kunne faa en Kommission. Jeg vendter mig, at jeg har sagt det, og at jeg mener det; thi jeg tror, at det er en Kendsgerning. (Modsigelse). Jo det er en Kendsgerning. Jeg troede, at det ærede Medlem fra Give (S. Jørgensen) var saa sikker paa det, thi han hører jo ikke til dem, der rumle eller stille Forslag, der ikke kunne gennemføres, saa jeg antager, at naar det ærede Medlems Bestyrelse stiller saadanne Forslag, kunne de ogsaa sættes igennem; skulde det kun blive til Lamperøg for os, var det jo meget beklageligt.

Dette Forslag, som foreslaar Nedsættelse af en Landbokommission, maa jeg antage, er et Udtryk for Punkt VI. i Agradprogrammet i Odense. Nu beklager jeg, at dette Punkt synes mig noget af det mest uklare og magre af alt det, som findes paa Programmet. Under Forhandlingerne om disse Landbo-reformer, under hele den Agitation, der var Landet over i Sommer, have vi jo nok hørt, hvilke Udtalelser der er faldet, vi, der have været nærværende ved disse Møder. Jeg var til Stede ved et af de første. Det var indrettet saaledes ved Møderne, at man ikke fik Lov til at tale ved dem, det vil sige ved de officielle Møder. Bagefter var der imidlertid Fællesspisning og der vovede jeg at tale og tillod mig at stille den bestedne og ærbødige Forespørgsel: Hvor tænker man, at disse mange Benge skulle komme fra, som vi Landmænd skulle have. Men det blev taget i allerhøjeste Grad unaadigt op, det var noget, der ikke skulde snakkes om, det skulde Nøgledagen afgøre, sagde de til mig privat, det skulde vi sørge for. Nu kan det selvfølgelig